

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Vtrùm spes versetur circa Deum ut objectum immediatum, vel
potius circa visionem beatam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO VIGESIMA NONA.

De objecto tum materiali, tum formali Spei.

EX re nullà melius scientiarum natura innotescit, quàm ut quodnam eorum sit objectum, inquiramus; inde enim precipuè scientiæ distinguuntur, & suam quaque haurit diversitatem. Ut ergo quanam hujus virtutis ab aliis, tum Theologicis, tum moralibus sit differentia dignoscamus, in ipso statim tractatus initio, illius objectum investigandum.

SECTIO PRIMA.

*Vtrum Spes versetur circa Deum,
ut objectum immediatum, vel
potius circa visionem
Beatam.*

I.
Docent aliqui, Deum non esse immediatum objectum Spei.

ARTEM negativam, Quod nimirum Deus non sit immediatum Spei objectum tenent Gabriel 3. Dist. 36. quæst. unicâ, art. 3. dub. 7. & Durand. quæst. 3. num. 6. propter diversum tamen fundamentum, nam Gabriel putat cognitionem proponentem voluntati objectum sperandum & amandum, esse objectum formale & unmediatum movens ad amorem: quod tamen circa finem in Philosophia est rejectum. Ubi ostendimus cognitionem solum esse conditionem applicantem voluntati fundamentum, seu objectum non verò esse objectum ipsum.

II.
Vult Durandus Spem immediatè respicere visionem beatam, Deum verò mediatè.

Addit idem Durandus, Deum non posse esse objectum immediatum Spei, quia est amor concupiscentia.

Fundamentum autem Durandi est, quia putat visionem ipsam esse objectum immediatum, Deum verò qui per eam videtur, mediatum, & quasi consecutivum, licet principale: Cum enim, inquit, visio beata immediatè versetur circa Deum, Spes quæ visionem respicit immediatè, Deum etiam mediatè & quasi consecutivè respicit, tanquam principale tamen objectum, & finem ultimum. Ratio ejus est primò quia cum visionem immediatè respiciat, non potest ipsam & Deum aequè proximè, & sine ordine respicere; sed ita ut visionem per se respiciat, Deum autem ut objectum ejus, ergo proximè visionem, remotè verò & consequenter Deum. Confirmatur, quia profectio Spei pertinet ad amorem concupiscentiæ, quo amamus nobis immediatè aliquod bonum, sed hoc non potest esse Deus; ergo sola visio: Minor probatur, quia talis amor non est honestus, sed turpis; Deus enim, cum

ultimus sit finis, non potest ad aliud ordinari, & cum per se sit amandus, non potest propter aliud ordinatè amari, in amore autem concupiscentiæ bonum concupitum ad nos ordinamus, & non propter se amatur, sed propter eum cui amatur; ergo, &c.

Secundò hoc probat Durandus: quia idem est objectum Spei & gaudii, nam id quod absens speramus, possessum delectat, sicut è contra objectum tristitiæ damnatorum est malum pœnæ præsentis, & absens erat objectum timoris, sed eodem modo hoc est immediatè sola visio creata Dei, ergo: Minor probatur, tum quia non delectamur de bono à nobis distincto, nisi ratione boni formaliter inhærentis, & illud nobis quasi conjungentis, ut frigidus delectatur de igne propter calorem sibi ab eo inhærentem, cibis delectatur propter actionem gustandi; nec enim aliter bonum illud fit proprium: Quid enim medicina, licet pretiosa ægroto prodest, nisi mediâ sumptione illi conjungatur, & producat sanitatem: sic in præsentia delectatur Deus & fit bonum proprium immediatè per visionem inhærentem, mediâ qua delectatur; ergo Deus secundum se non est objectum Spei, sicut nec delectationis, quod debet esse bonum sperantis, sed mediâ visione, & consequenter illa sola erit immediatum objectum, quia eo ordine aliquid est objectum amoris concupiscentiæ, quo est bonum illi cui concupiscitur.

Confirmatur: quia objectum timoris est illud malum, quod Deus potest nobis infligere, non verò ipse Deus qui illud infligit; ergo cum Spes contraria sit timori, objectum ejus erit bonum, quo Deus nos potest afficere, & non ipse Deus qui afficit. Dices disparitas est, quia Deus non est malus in se, ut timeatur, sed solum ratione effectus, quem potest producere, est tamen secundum se bonus, ut speretur. Contra: licet namque in se sit bonus, non tamen nobis, nisi ratione præmii, & visionis conjungentis, ut modò dicebatur,

III.
Sola visio, inquit, præsens delectat immo dicit, ergo sola speratur absens immediatè.

Non delectamur de bono à nobis distincto, nisi si nobis inhærent.

IV.
Aliud Durandus argumentum ducit ab objecto timoris.

dicebatur, cum nihil extrinsecum sit alteri bonum, nisi ratione alicujus intrinseci.

V. Tertia Durandi ratio est, quia Deus secundum se non potest esse objectum immediatum Spei, ergo sola visio erit: antecedens probatur, quia Deus ut sic non est bonum futurum nobis, sicut debet esse objectum Spei, neque alio modo est obtinendus, nisi mediâ visione; ergo ipsa semper mediat inter Deum & Spem. Confirmatur: Quia desperatio non habet Deum secundum se pro objecto immediato, sed visionem Dei, nemo enim desperat Deum, sed ejus consecutionem; ergo similiter Spes non habet pro objecto immediato Deum secundum se, sed visionem: Spes enim & desperatio, cum motus sint contrarii, versantur circa idem objectum. Hinc Paulus ad Rom. 5. *Gloriamur*, inquit, *in spe gloria*, ad Tit. etiam c. 1. & alibi, objectum Spei dicit esse *vitam aeternam*, quæ est visio beata. Deinde D. Thomas art. 2. beatitudinem, quam docet esse objectum Spei, appellat effectum divinæ virtutis adjuvantis, quod tamen dici nequit de Deo secundum se. Item art. 1. ait objectum Spei esse futurum, & arduum, Deo tamen, ut dictum est, secundum se non convenit esse futurum vel arduum, sed solum ratione visionis.

Deus etiam secundum se non est objectum arduum.

VI. Secunda sententia huic opposita asserit objectum proximum & immediatum Spei, & ut quod esse solum Deum, ita ut visio nullo modo sit objectum quod speramus, sed tantum conditio requisita ex parte Dei, ut tanquam objectum terminet actum Spei: ita nonnulli, qui hoc modo explicant objectum dilectionis in patriâ, & desiderii in viâ, Palud. in 4. d. 49. quæst. 4. a. 2. Gregorius in 1. d. 1. quæst. 3. Major quæst. 5. d. 1. Coicetanus art. 2. & larius 5. §. *In eodem articulo*; non enim putant aliter salvari, quo modo Deus sit immediatum objectum, sed solum mediante visione, & consequenter inquirunt Spes non erit virtus Theologica.

VII. Probatur primò auctoritate Divi Thomæ, qui art. 2. ut probet beatitudinem aeternam esse proprium & principale objectum Spei, hac utitur ratione: Deus est, in quem, sive à quo speramus, ergo objectum nostræ Spei debet esse proportionatum Deo, & consequenter infinitum, si autem hæc ratio sit efficax, sequitur solum Deum & beatitudinem objectivam, non autem formalem seu visionem esse hoc objectum, quia visio Dei est aliquid creatum, & consequenter finitum.

VIII. Secundò probatur, quia solus Deus, non visio habet rationem ultimi finis nostri, ergo etiam solus Deus est objectum immediatum Spei nostræ, consequentia patet, Spes siquidem primò respicit finem ultimum, omnes autem concedunt beatitudinem nostram esse primum objectum Spei, sed hoc non habet nisi in quantum est ultimus finis noster, ergo: antecedens probatur, tum quia solus Deus & non visio habet rationem causæ primæ efficientis, ergo & ultimi finis, tum etiam quia visio ordinatur ad Deum ut ad finem, ergo ratio ultimi finis non convenit ei, sed soli Deo. Confirmatur: nam solus Deus secundum se, id est ratione suæ bonitatis intrinsecæ, & non ratione visionis est summum bonum nostrum, ergo etiam est objectum immediatum amoris concupiscentiæ, ad quem pertinet Spes, atque adeo ipsius actus Spei: Antecedens probatur, tota namque ratio, ob quam visio est nobis bona, est quia est consecutio sum-

Variis modis ostenditur conantur aliqui solum Deum. Et nullo modo visionem esse objectum immediatum Spei.

mi boni nostri; & ita si Deus ratione suæ bonitatis non esset bonum nostrum, nec visio ut ejus consecutio esset nobis bona. Quod ulterius declaratur, nam ratio propter quam actus gustandi cibum est nobis bonus, est quia ipse cibus secundum se est nobis bonus factâ applicatione per actum, & si cibus non esset nobis bonus, nec actio gustandi esset, imo foret mala si cibus esset malus. Tandem Deus Abrahæ dixit: *Ego sum merces tua magna nimis.*

Tertiò probatur hæc sententia: delectatio siquidem quæ sequitur ex visione beatificâ habet Deum secundum se pro objecto immediato, & non ipsam visionem, ergo & Spes: consequentia ex supra dictis patet, antecedens verò probatur, nam per visionem beatificam solus Deus cognoscitur ut objectum quod, & non ipsa visio, solum necessariò; ad beatitudinem namque non est necessarium videri aliquid aliud ut objectum quod; si enim mente concipiamus aliquem videre Deum solum, ita ut non videat se videre, ille foret beatus essentialiter, haberetque delectationem beatificam, & tamen non delectaretur de visione, cum enim sit actus appetitus non potest versari circa rem ullam ut circa objectum, nisi illa supponatur cognita, ergo solus Deus, & non visio est objectum immediatum illius delectationis, quæ præcisè sequitur ex visione beatificâ, patet consequentia, quia nihil potest esse objectum quod delectationis, quæ sequitur ex aliqua cognitione, nisi id quod est objectum, quod, ejusdem cognitionis, voluntas etenim quæ est principium talis delectationis, non potest ferri, vel hoc vel alio quocumque actu, nisi in objectum cognitum.

IX. Tertium hujus sententia argumentum ducitur ex delectatione secuta ad visionem.

Nihil movet re voluntatem posse, nisi quod cognoscitur.

Dices, potest visio cognosci ut objectum quod aliâ cognitione reflexâ. Contra: talis cognitio reflexa non est necessaria ut quis sit verè beatus, neque delectatio, quæ habetur de visione cognoscitur, ad illam enim sequitur, sed si cognoscatur, per aliam cognosci necessariò debet. Deinde quando quis delectatur de re aliqua creatâ, quam cogitat, hæc delectatio nullo modo habet pro objecto quod, delectationem ipsam, nec cogitationem, sed solum rem cogitatam, vel præsentem in cogitatione, ergo similiter delectatio de Deo viso nullo modo habet ut objectum quod visionem, sed solum Deum. Brutum etiam delectatur de colore viso, quia habet pro objecto colorem visum, & nullo modo ipsam visionem, ergo similiter beatus, qui delectatur de Deo, habet pro objecto Deum tantum, & non visionem.

X. Quid si visio, quamvis non directè, reflexè tamen cognoscatur per aliam cognitionem.

SECTIO SECUNDA.

Resolvitur questio circa immediatum objectum Spei.

SUPPONENDUM ex alibi dictis, respectu I. amoris concupiscentiæ duos distingui solere. Duo hic notandi sunt fines, quorum alter dicitur, *cujus gratia*, & est bonum concupitum, alter finis *cui*, estque persona cui res aliqua concupiscitur. Rursus finis *cujus gratia* subdividitur in finem *qui*, estque ipsum bonum concupitum, ut est pecunia, & in finem *quo*, qui est adeptio, ratione ejus, finis, *qui* conjungitur nobis, & sit bonum nostrum, ut est possessio pecuniæ; appellaturque finis *quo* non

Duo hic notandi sunt fines, cui scilicet *cujus gratia*.